

המחלקה לרפואת המשפחה בחיפה
قسم طب العائلة في حيفا
Department of Family Medicine in Haifa

מחוז חיפה וגליל מערבי

ברוכים הבאים להתמחות במחלקה לרפואת המשפחה בחיפה שרותי בריאות כללית – מחוז חיפה וגליל מערבי

מתמחה יקר/ה

מצורף קובץ נהלים המתייחסים להיבטים שונים של ההתמחות. הנהלים מפרטים את זכויותיך וחובותיך במהלך ההתמחות, הקשורים למרפאות ולבתי החולים.

תוכנית מפורטת של התוכנית ללימודי המשך ברפואת המשפחה מופיעה באתר המחלקה:

www.haifamed.org.il

אנא הקפד/ידי על קריאת הקובץ בעיון על מנת להקל על השתלבותך בהתמחות ומניעת אי הבנות בעתיד.

במידת הצורך ניתן להיפגש, על ידי תיאום מראש, עם:

מנהל המחלקה פרופ/מ כרכבי, ורכז המתמחים דר' בן משה.

אנו שמחים על הצטרפותך לקהילת רופאי המשפחה ומאחלים לך הצלחה בהתמחות והשתלבות קלה בעשייה הרפואית בהמשך.

בברכה,

דר' מרדכי אלפרין

פרופ/מ חאלד כרכבי

רכז רפואת המשפחה

מנהל המחלקה

MORDECHIAL@clalit.org.il

khaledka@clalit.org.il

הערה: קובץ הנהלים נכתב בלשון זכר מטעמי נוחות, אך מתייחס לכלל המתמחות והמתמחים. אתכן הסליחה.

שלום רב,

עם תחילת ההתמחות מאחלת לך הרבה הצלחה.

אשמח לעזור בסוגיות השונות והמגוונות במהלך ההתמחות.

בברכה,

אילת רוזנברג

מזכירת המחלקה

AYELETRO@clalit.org.il

פקס 04-8513059

טל' 04-8513057/8

המחלקה לרפואת המשפחה בחיפה
قسم طب العائلة في حيفا
Department of Family Medicine in Haifa

מחוז חיפה וגליל מערבי

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
3	מסלול ההתמחות
4-5	נוהל חתימות בפנקס ההתמחות
6	חופשות
7	מרפאה שלב א'
12	סבבים בבתי החולים-כללי
12-14	מחלקה פנימית
14	מחלקת ילדים
15-18	מרפאה שלב ב'

המחלקה לרפואת המשפחה בחיפה
قسم طب العائلة في حيفا
Department of Family Medicine in Haifa

מחוז חיפה וגליל מערבי

מסלול ההתמחות

- 15 חודשים - סבב במרפאת הדרכה שלב א'
10 חודשים - סבב במחלקה פנימית מתוכם חודש בחירה במרפאות חוץ.
5 חודשים - סבב במחלקת ילדים. מתוכם חודש בחירה במרפאות חוץ.
2 חודשים - סבב במחלקה לרפואה דחופה
4 חודשים – שני סבבים, משך כל אחד חודשיים – של מקצועות בחירה: בריאות הנפש, אונקולוגיה, יילוד
וגינקולוגיה, כירורגיה כללית, א.א.ג. וכירורגיה של ראש וצוואר, מחלות זיהומיות, ראומטולוגיה, שיקום,
גריאטריה, אורטופדיה, עור ומין, עיניים, רפואה דחופה.
12 חודשים מרפאה שלב ב'.

נוהל חתימות בפנקס ההתמחות

- 1. עם תחילת ההתמחות - על המתמחה לדאוג להחתים את פרופ/מ חאלד כרכבי, מנהל המחלקה לרפואת המשפחה חיפה, בפנקס ההתמחות וזאת לא יאוחר מחודש וחצי לאחר תחילת ההתמחות.**
- 2. סבבים במרפאה שלב א' ו-ב' - מי שחותם בפנקס הוא מנהל המחלקה לרפואת המשפחה (פרופ/מ כרכבי) ולא מנהל המרפאה או המדריך.**
- 3. את מי צריך להחתים בסבבים בבתי החולים?**

צריך להחתים רק את המורשים והמאושרים בפועל לכך בזמן אמת:
במרפאות שלב א' ו ב' חותם מנהל המחלקה לרפואת המשפחה.
בבתי חולים חותם מנהל המחלקה.
יש צורך להחתים את הפנקס בתקופה בה אתם מבצעים את הסבב ולא מאוחר יותר.
היה ומנהל המחלקה איננו בארץ (בחופשה, שבתון וכו') יחתום מנהל אחר אשר קיבל את אישור המועצה המדעית.
לפיכך, לפני שאתם מחתימים בפנקס מנהל אחר, נא לברר זאת עם אילת רוזנברג, מזכירת המחלקה.
- 4. עוד טיפים ...**

עם סיום ההתמחות, כאשר מבקשים אישור לתואר מומחה, פנקס ההתמחות יאושר על ידי המועצה המדעית רק אם החתימות היו כנדרש. נא לקחת זאת לתשומת לבכם. באחריותך לפעול ככתוב. אסור לטעות בתאריכים ואסור למחוק בטיפקס. תמיד חייבת להיות תקופה מלאה של כל סבב גם אם התאריך הוא שבת או חג.
- 5. סבב בפנימית:**

יש לרשום כל התקופה על מחלקה פנימית, גם אם יצאתם לסבבים קטנים במחלקות אחרות (לא מציינים כלל את הסבבים).
לפני שיוצאים לסבבים יש לקבל את אישור רכז ההתמחות, אישור מנהל מחלקה פנימית בה שוהים באותה תקופה ואישור מנהל המחלקה אליה עתידים להגיע בתקופת הסבבים. בפנקס חותם מנהל המחלקה הפנימית המוכר. בכל מקרה כדאי להתייעץ קודם ליציאה לסבבים עם דר' בן משה, רכז ההתמחות ולא לפנות ישירות למחלקות לפני קבלת האישור על כך.

המחלקה לרפואת המשפחה בחיפה
قسم طب العائلة في حيفا
Department of Family Medicine in Haifa

6. סבבים במחלקות קטנות:

גם אם הסבב בוצע במרפאות ולא בבית החולים, החותם היחידי יהיה מנהל המחלקה בבית חולים. ולא לרשום את שם המרפאה ומנהלה. במקרה של סבב בפסיכיאטריה, ניתן לבצע את הסבב במרפאת קרית אליעזר (המרפאה מוכרת לרוטציה קצרה ומנהל המרפאה מוכר לחתימה על פנקס ההתמחות). המחלקה ממליצה לקיים סבב בבריאות הנפש במרפאה.

חופשות

1. כללי

לזכות המתמחה עומדות חופשות כדלקמן:

א. 5.5 שבועות במרפאה שלב א

ב. 3.5 שבועות במחלקה פנימית

ג. שבועיים במחלקת ילדים

ד. 3 ימים בכל סבב בחירה של חודשיים.

על המתמחה לנצל את חופשות אלה במהלך הסבבים.

2. חופשה שנתית, חל"ת, הפסקה ברצף ההתמחות

בקשה לחופשה חריגה בנוסף לחל"ת או הארכת חופשת לידה יש להעביר לדר' בן משה, רכז רפואת המשפחה, עם העתקים לפרופ/מ.ח. כרכבי מנהל המחלקה ולמחלקת משאבי אנוש. לאחר תום סבב – יש לרשום את התקופה בפנקס ההתמחות ולהחתים את מנהל המחלקה לרפואת המשפחה. על המתמחה לנצל את ימי החופשה עד לסיום תקופת ההתמחות לפני התחלת מרפאה שלב ב'.

3. רצף בהתמחות

יש להקפיד על רצף בימים בין סבב אחד למשנהו. גם אם סבב או התחלת סבב היה בתאריך של יום שבת/חג – צריך לרשום את אותו תאריך.

4. חופשת בחינות

למתמחה זכות לקבל חופשת בחינה של 25 ימי עבודה לפני בחינה שלב א' ולפני בחינה שלב ב'. בגיליון הנוכחות צריך לרשום בימים אלה "חופשת בחינות". אם החופשה נלקחה במסגרת המקצוע הראשי (מרפאה שלב א, או מרפאה שלב ב), אין צורך להשלים את התקופה. אם החופשה נלקחה במסגרת מקצוע המשנה (רוטציות), יש להחזיר כל תקופה מעבר לשבועיים למחלקה בה שהיתם בסבב באותה תקופה. מתמחה אשר יצא לחופשת בחינות ולבסוף לא ניגש לבחינה – החופשה תיחשב כחופשה שנתית רגילה והימים יקוזזו מימי יתרת החופשה. יש ליידע מראש את משאבי אנוש על יציאתכם לחופשה בכל שלב בהתמחות.

מרפאה שלב א'

נוהל הדרכת מתמחים 1. כללי

מרפאה שלב א נמשכת 15 חודשים. בשלב זה המתמחה עובד במרפאת הדרכה המוכרת להתמחות בצמוד למדריך אישי ולומד ידע קליני, גישה ומיומנויות לקראת הפיכתו לרופא משפחה. בתקופה זו:

- א. ירכוש מיומנויות טיפול בגישה כוללנית ביו-פסיכו-סוציאלית בפרטים ובמשפחות בכל טווח הגילים.
- ב. יטפל בתחלואה חריפה וכרונית מורכבת, במצבי חירום ורפואה פליאטיבית, ברפואה מונעת וכל זאת בראיה כוללנית ובהקשר קהילתי, חברתי ותרבותי.

2. תנאים פיזיים במרפאה

- א. על המתמחה לקבל חדר קבוע שלו לתקופת ההתמחות. החדר יכלול את כל הציוד הדרוש.
- ב. מומלץ שיהיה מעבר פנימי (לא דרך הפרוזדור) בין חדרו של המדריך וחדרו של המתמחה.
- ג. על המדריך להיות נגיש פיזית למתמחה. בכל מקרה שהדבר לא מתאפשר, על המדריך להציג תוכנית חלופית בפני רכז המתמחים. בתקופת חופשות/מילואים/מחלה של המדריך, עליו לדאוג לרופא מומחה שיעמוד לרשות המתמחה או להיות נגיש טלפונית.

3. אוכלוסיית המטופלים

- א. על המדריך לדאוג לכך שלמתמחה תהיה אוכלוסיה מגוונת הכוללת קשישים, מטופלים עם מחלות כרוניות וילדים. חלק מאוכלוסיה זו יהיה קבוע.
- ב. המתמחה לא יראה חולים דחופים בלבד.
- ג. במרפאות הוראה שבהן אין אוכלוסיה מגוונת ו/או יש תנאי עבודה יחודיים (כמו בקיבוצים או בישובים כפריים) מומלץ כי כל מתמחה יתנסה בשלב א' גם במרפאה עירונית מגוונת וההיפך. זאת באחריות רכז ההתמחות, דר' בן משה.

4. מסגרת ההדרכה

- א. ההדרכה במרפאה שלב א' צריכה להיעשות במספר מישורים שיפורטו בהמשך. תקשורת טובה בין המדריך למתמחה, מסגרת פתוחה והדרכה בשיטת "אומן ושוליה" הם מהיסודות החשובים בהדרכה זו.
- ב. בתחילת ההתמחות המדריך והמתמחה ישבו יחד לתקופה של עד שבועיים.

ג. ההדרכה תיעשה במספר מישורים:

- i. התייעצויות שוטפות.
 - ii. צפייה הדדית. המתמחה יצפה במדריך בזמן עבודתו. המדריך יצפה במתמחה בעבודתו.
 - iii. צפייה משותפת של המדריך והמתמחה בקטי וידאו שהמתמחה יצלם את עצמו בעת עבודתו, במטרה לדון על מיומנות קלינית ומיומנות תקשורת הבאה לידי ביטוי במפגש.
 - iv. המדריך והמתמחה יקיימו ישיבות על תיקים לפחות פעמיים בשבוע.
 - v. המדריך והמתמחה יפגשו אחת לשבועיים למשך שעה וחצי לדיון בנושא קליני שייקבע מראש. הפגישה תתקיים בשעות העבודה. הדיון יתנהל בצורת שיחה המתייחסת לאספקטים הביופסיכוסוציאליים של הבעיה.
 - vi. הצגות של המתמחה במסגרות אחרות במרפאה לא יהוו תחליף לדיון הקליני הנ"ל.
- ד. במהלך מרפאה שלב א' תגיע עובדת סוציאלית מהמחלקה להדרכה אישית של המתמחה. בנוסף יתקיימו עוד שני מפגשי הדרכה אישית במרפאה עם רכז ההתמחות ועם מנהל המחלקה.
- ה. במהלך מרפאה שלב א' המתמחה יצלם את עצמו בווידיאו בעת עבודתו במרפאה. במסגרת תקופת מרפאת שלב א' יתקיימו מפגשים סדירים של "תקשורת מצולמת". כל מתמחה יתבקש להביא לאחד המפגשים קטע וידאו שיבחר. הוידאו ישמש ללמידה של קבוצת המתמחים המשתתפת במפגש. במפגשי "תקשורת מצולמת" ישתתפו כל המתמחים אשר נמצאים באותה עת במרפאה שלב א'. את המפגשים ינחו העובדת סוציאלית של המחלקה ורכז ההתמחות. יש לבקש את רשותו של המטופל לצלמו.
- ו. חובת הגשת עבודת משפחה במהלך מרפאת שלב א', תיאור של ליווי של משפחה שטופלה ע"י המתמחה, הצגת המשפחה במודלים מוכרים לניתוח משפחות. את העבודה יש להגיש למדריך האישי ולעובדת הסוציאלית של המחלקה- עדי יבזורי-אראל.

5. תחומי לימוד ייחודיים

- א. **הגישה הביופסיכוסוציאלית**- העבודה במרפאה מבוססת על הגישה הביופסיכוסוציאלית. לפיכך מומלץ שהמדריך ידגיש את חשיבות ההתייחסות לרגשותיהם של החולים, יבדוק את השפעת המחלה על חייהם ועל המשפחה ויזמין, במידת הצורך, את החולה ומשפחתו לדיון משותף על השפעת המחלה על חייהם.
- על התמחה להציג בפני המדריך והעובדת הסוציאלית של המחלקה – עדי יבזורי-אראל משפחה אחת שבה הוא טיפל על פי גישה זו. המתמחה יכול להיעזר בעובדת הסוציאלית

של המחלקה, בטיפול במשפחה ובהכנת המשפחה להצגה. מומלץ לקבוע בעתיד מסגרת שבה תינתן למתמחה הזדמנות להציג את המשפחה בה טיפול לקבל משוב מחבריו או ממדריכים נוספים.

ב. **טיפול בילדים** - המתמחה יטפל בילדים עם בעיות חריפות, יבצע מעקב וברור בבעיה ממושכת או כרונית, ויטפל בילדים עם בעיות התנהגות (מליקוי בלמידה ADD, חרדה וכד'). כמו כן ייחשף לטיפת חלב ויבצע בדיקת יילוד. במרפאות בהן לא מטפלים רופאי המשפחה בילדים יצטרף לרופא ילדים שהומלץ על ידי המחלקה (כחצי יום פעם בשבוע למשך 4-6 חודשים). חשוב שהמתמחה יטפל בעצמו בילדים, פעוטים וילדים ולא יהיה צופה פסיבי בלבד.

ג. **טיפול בחולה סופני** - על המתמחה לקחת על אחריותו טיפול בחולה סופני אחד ומשפחתו למשך חודש אחד לפחות. כלומר: אם החולה הסופני נפטר שבועיים למן תחילת הטיפול בו ע"י המתמחה, עליו לטפל בחולה נוסף. אם המדריך לא עוסק בטיפול בחולה סופני על המתמחה להצטרף לצוות רב מקצועי המטפל בחולה הסופני (תאום דרך העובדת הסוציאלית של המחלקה – עדי יבזורי- אראל).

ד. **הטיפול בקשיש** - המתמחה יעקוב אחרי חולים קשישים מורכבים, כולל ביקורי בית ו home care. ילווה מספר ייעוצים גריאטריים מקיפים במרפאה גריאטרית (3-6 יעוצים מקיפים במרפאה הגריאטרית).

ה. **בריאות הנפש** - המתמחה יטפל באופן כוללני במטופלים עם דיכאון, חרדה וסומטיזציה. מתמחה שלא יבחר ברוטציה של פסיכיאטריה – יעבוד במיזם פסיכיאטרי לשבוע עד שבועיים. לכל המתמחים אנחנו ממליצים לבחור ברוטציה בפסיכיאטריה.

ו. **בריאות האישה** - במרפאות בהן הרופא לא מטפל בסוגיות שכיחות בגניקולוגיה יצטרף לרופא(ת) נשים ראשוני במרפאה או בסביבה. המתמחה יתנסה בשיחה ויעוץ לתכנון משפחה, אמצעי מניעה, STD וכד' מספר הפעמים בהתאם לצרכים האישיים של כל אחד.
ז. **אורטופדיה וכירורגיה** - מיומנויות טיפול אורתופדיות וכירורגיות קטנות יינתנו בהדרכה אזורית במרפאות הדרכה ייעודיות ברפואת המשפחה.

ח. **משאבים בקהילה** - על המתמחה ללמוד להשתמש במשאבים בקהילה (רווחה). על המתמחה ליצור קשר עם מחלקת הרווחה וללמוד באמצעותה את המשאבים העומדים לרשות הקהילה.

ט. **תחומים נוספים** - על פי צרכי המתמחה, מומלץ להתנסות וללמוד במרפאות מקצועיות מתאימות באזור: מרפאת ריאות, מרפאת איס"ל, מרפאת סוכרת, מרפאת עור, מרפאת פצעים קשיי רפוי, פיזיותרפיה.

מספר הימים והפעמים בכל מרפאה ייקבע בהתאם לצרכי הלומד. ככלל, מומלץ לנצל את ימי ד' שלא בתקופת הלימודים לימי השתלמות מקצועית זו. התיאום מול המרפאות יעשה על ידי המדריך והמתמחה ישירות מול הרופאים המקצועיים. ניתן לפנות לרכז המתמחים לעזרה ספציפית בנושא.

6. משימות חובה

- א. ליווי וטיפול בחולה פליאטיבי נוטה למות (במרפאה או דרך הוספיס בית).
- ב. מפגשים חודשיים של קבוצת תקשורת.
- ג. צילום מפגשים רפואיים לפחות 3 פעמים ודיון עם מדריך ועם קבוצת תקשורת.
- ד. טיפול במשפחה במצבים מיוחדים. כולל מפגשים משפחתיים והצגת משפחה למדריך ומרפאה.
- ה. על המתמחה להציג משפחה שבטיפולו למדריך או לצוות המרפאה.

7. משימות זכות מומלצות ובהתאם לצרכי המתמחה:

- א. פרויקט מרפאתי או קהילתי לקידום בריאות.
- ב. טיפול בחולה מרותק במסגרת היחידה להמשך טיפול.

8. תלקיט – Portfolio

- א. המתמחה ייצור תלקיט בו יתעד נושאי דיון ולימוד, הצגות למדריך ובמרפאה, וכן ידווח על ביצוע המטלות כולל תיאור, ורפלקציה רגשית וקוגניטיבית או תיאור נרטיבי. אפשר גם ליצור תיק נרטיבי "מקביל".
- ב. בשלב ראשון המתמחה יכתוב בקצרה בקובץ WORD, את הנושאים שדן בהם עם המדריך, נושאים שהציג, התנסויות מנואליות, מפגשי משפחה ומטלות שביצע. ייצרף דפים מתיקי חולה מורכב בבריאות הנפש, גריאטריה ילדים וכד'. ויוסיף הערות נלוות בקובץ WORD.
- ג. הננו ממליצים שבימי ו' המתמחה יקדיש זמן לבניית התלקיט (פורטפוליו).
- ד. באחריות המדריך לוודא ביצוע.

9. הערכה ובקרה במרפאה שלב א'

במהלך מרפאת שלב א' תיעשה הערכה של המתמחה והערכת ההדרכה שהמדריך נתן למתמחה באופן הבא:

- א. הערכה ראשונה תיערך כ-3 חדשים אחרי תחילת הסבב.
- ב. הערכה שניה תיערך 8 חדשים אחרי תחילת הסבב.
- ג. ההערכות תתקיימנה בין האחראי על ההוראה במחלקה, המדריך והמתמחה, יחד ובנפרד.
- ד. בסוף כל מפגש יהיה סיכום בכתב.

ה. אם בפגישה הראשונה יעלו בעיות בקשר לתפקודו של התמחה, תיערך פגישה נוספת כעבור כחודשיים.

ו. היה ובפגישה השנייה שוב עלו בעיות בקשר לתפקודו של המתמחה תבוצע היערכות מיוחדת: תיבנה תוכנית אישית למתמחה כולל אפשרות חשיפה למדריך אחר.

ז. בהערכה השנייה הנערכת 8 חודשים אחרי תחילת הסבב ימלא המדריך דף הערכה על המתמחה.

ח. האחריות לבקרה על ההדרכה במרפאה שלב א' חלה על האחראי לנושא במחלקה.

ט. הבקרה תבוצע באמצעות:

i. הפגישות

ii. דפי הערכה של המדריך והמתמחה.

י. בתום שנת הניסיון הראשונה תיערך פגישת סיכום, משוב והערכה עם מנהל המחלקה, רכז ההתמחות, רכזת התחום הפסיכו-סוציאלי ורכזת קורס הדיפלומה.

10. נוהל כניסה למרפאה שלב א'

א. אחרי קבלת אישור תקן מהמרכז בה מצוין מקום ומועד התחלת ההתמחות (מכותבים גם המנהל הרפואי של המחוז ומשאבי אנוש של המחוז) ידאג המחוז להעביר את המידע למנהלת ולמנהל המרפאה בה ישובץ המתמחה.

ב. באחריות משאבי אנוש לוודא שבידיה כל הטפסים הרלבנטיים על מנת שיוכל להתחיל בעבודתו.

ג. באחריות המנהלת לדאוג להדרכת המתמחה בעבודה בקליקס במהלך התחלת עבודתו.

ד. באחריות המנהלת לדאוג לחותמת עם לוגו שב"כ עד מועד התחלת עבודתו.

ה. באחריות מנהל המרפאה והמדריך לוודא שיש את כל הציוד הרפואי בחדרו המיועד.

ו. באחריות מנהל המרפאה לדאוג לשילוט מתאים מחוץ לחדר המתמחה.

ז. באחריות מנהל המרפאה לדאוג לחיבור המתמחה למערכות המחשב עד מועד התחלת עבודת המתמחה (פתיחת תורים, תקשורת פנים, פתיחת תא דוא"ל וכד').

סבבים בבתי החולים

כללי

1. במהלך שנת הלימודים האקדמית (רק בתקופה זו) יום רביעי הוא יום לימודים לכל המתמחים ברפואת המשפחה. הלימודים הם במסגרת התוכנית ללימודי המשך ברפואת המשפחה, ולפי קביעת המועצה המדעית הם באים במקום מדעי היסוד. אי לכך לא יעבוד המתמחה במחלקה באותו יום במשך שנת הלימודים האקדמית בימים בהם מתקיימים לימודי המשך בטכניון. בימי ד' בהם לא מתקיימים לימודי המשך יעבדו המתמחים במרפאות ובמחלקות.
2. המחלקה לרפואת משפחה בחיפה מעוניינת בקשר הדוק עם מנהל המחלקה בה מתנהלת הרוטציה, לשם כך מונה רכז מתמחים לרפואת משפחה בכל בית חולים (ראה פרוט לעיל). תפקיד הרכז לקיים קשר רציף הן עם מנהל המחלקה והן עם המתמחים. עם תחילת הרוטציה תישלח תוכנית העבודה של המתמחה למחלקה לרפואת משפחה לידי הרכז.

מחלקה פנימית

רוטציה של מתמחים לרפואת משפחה במחלקה פנימית

כללי:

הסבב של מתמחים לרפואת משפחה במחלקה פנימית מהווה חוליה חשובה בהתמחות ברפואת משפחה. בדרך כלל מגיע המתמחה למחלקה הפנימית אחרי שסיים 15 חדשי עבודה במרפאה לרפואת משפחה מוכרת להתמחות, בה נחשף למגוון גדול של תחלואה בעיקר תחלואה שכיחה ברפואת משפחה והקהילה. מטרת הרוטציה במחלקה פנימית הוגדרו בסילבוס להתמחות ברפואת משפחה על ידי המועצה המדעית. הסבב מתואם על ידי מזכירות המחלקה לרפואת המשפחה מול בתי החולים. נא לפנות בעניין לאילת רוזנברג מזכירת המחלקה לרפואת המשפחה. **נא לא לפנות ישירות לתאום מול בתי החולים.**

מהלך ונוהל הסבב:

1. המתמחה ישולב באופן מלא בפעילויות המחלקה השונות וייקח בהן חלק פעיל, כולל טיפול שוטף בחולים מקבלה ועד שחרור, בהדרכת רופא בכיר במחלקה, תורנויות ופעילות אקדמית במחלקה.
2. הרוטציה נמשכת 10 חודשים. במהלך תקופה זו ייצא המתמחה לפחות לחודש לתת-רוטציות למרפאות חוץ ו/או מחלקות בהן יבחר המתמחה תוך תיאום עם מנהל המחלקה.
3. למתמחה חובה לצאת לחופשה במשך שלושה וחצי שבועות במהלך הסבב.
4. המתמחה יבצע 4 תורנויות לחודש במהלך הסבב הכוללות תורנויות במיון. **התורנויות – חובה!**

5. במהלך שנת הלימודים האקדמית יום רביעי הוא יום לימודים **לכל המתמחים ברפואת משפחה**. הלימודים הם במסגרת לימודי תעודה ברפואת משפחה, ולפי קביעת המועצה המדעית הם באים במקום מדעי היסוד. אי לכך המתמחה לא יעבוד במחלקה באותו יום.
6. עם תחילת עבודתו במחלקה הפנימית, יקבל המתמחה תוכנית עבודה לעשרת החודשים בה יבוא לידי ביטוי מרכיבי הסבב השונים והצרכים האישיים של המתמחה, במידה ויוצגו בקשות מיוחדות. כל זאת בתיאום עם מנהל המחלקה או בא כוחו. על המחלקה לדאוג למילוי תוכנית עבודה זו.
7. המחלקה לרפואת משפחה בחיפה מעוניינת בקשר הדוק עם מנהל המחלקה בה מתנהלת הרוטציה. לשם כך מונה רכז מתמחים לרפואת משפחה בכל בית חולים. תפקיד הרכז לקיים קשר רציף הן עם מנהל המחלקה והן עם המתמחים. עם תחילת הרוטציה תישלח תוכנית העבודה של המתמחה למחלקה לרפואת משפחה, לידי הרכז. להלן רשימת הרכזים בבתי החולים השונים
- א. **בתי החולים נהריה ומזרע** – דר' זאב קלינסקי. נייד – 0546656896
- ב. **בתי החולים רמב"ם וטירת הכרמל** – דר' אינה מרום
- ג. **בית החולים כרמל** - דר' מוסא זובידאת נייד - 0523340454
- ד. **בית חולים העמק** - דר מירב סודרסקי 0504051564
8. בתום הרוטציה מתבקש מנהל המחלקה למלא טופס הערכה לגבי כל מתמחה.
9. **נוהל סבב קטן במסגרת מחלקה פנימית מחוץ לבית החולים**
- א. מתמחה הנמצא בסבב במחלקה פנימית בבית"ח ומבקש לבצע את חדשי הסבבים במרפאות, לדוגמא, מרפאת זבולון, ידאג ליידיע מראש את מנהל המחלקה הפנימית בה נמצא ולקבל את אישורו. לאחר מכן יש להודיע על כך לאילת רוזנברג, מזכירת המחלקה לרפואת המשפחה ולדר' שלומי בן משה רכז רפואת המשפחה.
- ב. אחרי קבלת אישורו של מנהל המרכז הרפואי זבולון, ולפני תחילת הסבב יש לתאם פגישה עימו.
- ג. כנ"ל – לגבי כל סבב אחר מחוץ לבית החולים.
- ד. דיווח נוכחות – ימולא במקום בו נמצא ויועבר לאישורו של מנהל המחלקה הפנימית בבית"ח, ולאחר מכן להעביר הדיווח למדור שכר בקופה, לידי גב' שרונה חיימוביץ – רח' המגינים 104, חיפה.
10. **נהלים ספציפיים של בתי החולים**
- א. **ביח רמב"ם** - על פי הנחיית משאבי אנוש בבית"ח רמב"ם ביום הראשון להתחלת הסבב עליכם לגשת למחלקת כח אדם בבית"ח עם העתק רישיון עבודה, אישור חיסונים להפטיטיס B ולמנטו ומכתב הפניה מהמחלקה לרפואת המשפחה

ב. **בי"ח כרמל** - בהתאם ל נהלי בי"ח כרמל על המתמחה לפנות למשאבי אנוש של ביה"ח חודש לפני תחילת הסבב על מנת לתאם מועד להדרכה (לדוגמא – הדרכה לנטילת דם לסוג דם – בבנק הדם).
על המתמחה לתאם פגישה – סגן מנהל ביה"ח – דר' רוני דיוקמן לפני תחילת הסבב. לתאום פגישה יש להתקשר למזכירתו בטלפון 04-8250325.
על המתמחה ליצור קשר עם מנהל המחלקה אליו הוא מתוכנן להגיע לפני תחילת הסבב.

מחלקת ילדים

סבב של מתמחים לרפואת משפחה במחלקת ילדים

הסבב של מתמחים לרפואת משפחה במחלקת ילדים מהווה חוליה חשובה בהתמחות ברפואת משפחה. בדרך כלל מגיע המתמחה למחלקת ילדים אחרי שסיים 15 חדשי רוטציה במרפאה לרפואת משפחה מוכרת להתמחות, בה נחשף למגוון גדול של תחלואה בעיקר תחלואה שכיחה ברפואת משפחה והקהילה, ואחרי 10 חודשי רוטציה במחלקה פנימית. מטרת הרוטציה במחלקת ילדים הוגדרו בסילבוס להתמחות ברפואת משפחה על ידי המועצה המדעית.
המתמחה ישולב באופן מלא בפעילויות המחלקה השונות וייקח בהן חלק פעיל, כולל טיפול שוטף בחולים, מקבלה ועד שחרור בהדרכת רופא בכיר במחלקה, תורנויות ופעילות אקדמית במחלקה. הסבב נמשך חמישה חודשים.
על המתמחה לצאת לחופשה בת שבועיים במשך הסבב.
המתמחה יבצע 4 תורנויות לחודש במהלך הרוטציה.
במהלך הרוטציה יעבוד המתמחה בנוסף לעבודתו במחלקת ילדים גם ב:
1. מרפאה להתפתחות הילד/מעקב הילד הבריא.
2. מרפאת ילדים בתת מקצועות שונים.
3. מיון ילדים.
משך המרפאות לפחות שבועיים ומשך המיון לפחות 3 שבועות.
עם תחילת עבודתו במחלקת ילדים יקבל המתמחה תוכנית עבודה לתקופת הסבב בה יבואו לידי ביטוי מרכיבי הסבב השונים. כל זאת בתיאום עם מנהל המחלקה או בא כוחו. על המחלקה לדאוג למילוי תוכנית זו.

מרפאה שלב ב'

כללי:

1. כ 3 חדשים טרם התחלת מרפאה שלב ב' תקבל הנהלת המחוז את רשימת המתמחים, כתובת מגורים והעדפותיהם.
2. כשבועיים לאחר מכן תתקיים ישיבה של המנהל הרפואי המחוזי (לשקול דעת גם מנהלי המנהלות) יחד עם רכז רפואת המשפחה לגבי אפשרות שיבוץ והתאמת המועמדים לכל מרפאה.
3. באחריות ההנהלה הרפואית במחוז ליידע את הגורמים המתאימים במחוז (משאבי אנוש, מנהלת וכו') על התאריך בו יתחיל המתמחה את הסבב במרפאה שלב ב'.
4. במקביל המחלקה לרפואת המשפחה, תיידע את המועצה המדעית והנהלה ראשית של הקופה על התאריך והמקום בו המתמחה ממשיך את סבב התמחותו במרפאה שלב ב' כפי שנעשה בכל שלבי ההתמחות.
5. הנהלת המחוז תודיע למתמחה על כניסתו למרפאה זמן סביר מראש, לכל המאוחר חודש מראש.
6. המנהלת תוודא מתן הדרכה מסודרת על עבודה במחשב לפני תחילת העבודה במרפאה.
7. כשבועיים לפני תחילת עבודתו, המתמחה יקבל הדרכה + היכרות הנהלים במחשב כגון: מערכת מסר לטופסי התחייבות ולאישורי תרופות, חידושים בתוכנת הקליקס, לאן להפנות בדיקות מיוחדות והתייעצויות עם רופאים מקצועיים, פרוייקטים מיוחדים, נהלי העבודה במרפאה, עבודת צוות, חלוקת תחומי אחריות ועוד. **הדרכה זו תינתן באחריות מנהל המרפאה.**
8. בשלושת החדשים הראשונים ירשמו למתמחה 3 מוזמנים לשעה. בנוסף, מנהל המרפאה והמנהל האדמיניסטרטיבי יקפידו על כך שלא יוזמנו מטופלים בתורים הדחופים וה"שמורים לרופא".
9. מנהל המרפאה והמנהל האדמיניסטרטיבי ידאגו לשלט ולהודיע על הגעת הרופא החדש למרפאה כך שהמטופלים לא יופתעו לגלות זאת בעצמם.
10. באחריות מנהל המנהלת ומנהל המרפאה לוודא שקיים חדר מתאים לעבודה עם ציוד מתאים – מחשב, מדפסת, אוטוסקופ, אופטלמוסקופ וכו'.
11. נציג מטעם מחלקת משאבי אנוש ייפגש עם המתמחה לפני תחילת עבודתו וידריך אותו לגבי זכויותיו וחובותיו, מספר הנפשות הנדרשות בחלקי משרה שונים, תגמול לנפשות נוספות, מיעוד, ביקורי בית, ימי השתלמות, כנסים, חופשות. סיכום בכתב לגבי תנאי העסקתו יועבר לכל הנוגעים בדבר. המנהלת תוודא שההכנות המפורטות לעיל אכן בוצעו.
12. מחלקה לרפואת המשפחה תדאג לקיום התנאים הנ"ל לפני מתן אישור למתמחה להתחיל לעבוד במסגרת מרפאה שלב ב' – כך שהמקום יתאים מבחינת דרישות המועצה המדעית ותנאי העבודה יהיו מסוכמים וידועים מראש למתמחה.

נוהל הדרכת מתמחים במרפאה שלב ב'

1. התאמת המדריך למתמחה

יש לנסות להתאים את המדריך למתמחה מבחינת הקרבה הגיאוגרפית. בהחלטה על ההתאמה מומלץ לקחת בחשבון את הדיווח המסכם שנערך במרפאה שלב א'.

2. תקופת ההדרכה במרפאה שלב ב'

על פי הסילבוס של המועצה המדעית אורכת תקופת ההדרכה במרפאה שלב ב', שנה. במידה והמתמחה במהלך השנה הזו לא ניגש או לא עבר את בחינת שלב ב', ילווה אותו המדריך בהכנה לקראת הבחינה בלבד במועד המאוחר יותר.

3. יעדים בהדרכת מתמחים שלב ב'

א. עזרה בהשתלבות וקליטה במרפאה שלב ב'.

ב. עזרה בהכנה למבחן שלב ב'.

ג. ארגון פרקטיקה:

i. אבטחת איכות

ii. רפואה מונעת

iii. מעקב חולים כרוניים

iv. תכנון יום העבודה

v. עבודת צוות

ד. דיון על מקרים מיוחדים:

i. החולה הבעייתי

ii. מקרים קליניים

iii. טיפול במשפחה

4. מסגרת ההדרכה

א. ההתחלה – על המדריך ליצור קשר עם המתמחה עוד לפני שהוא התחיל לעבוד במרפאה שלב ב'. לשם כך יקבל המדריך מהמחלקה הודעה בכתב כחודש לפני תחילת מרפאה שלב ב', בה מודיעים לו על הפרטים הרלוונטיים.

ב. המפגש הראשון - במפגש הראשון שיערך לפני כניסת המתמחה למרפאה יידונו:

i. נוהלי עבודה בין המתמחה למדריך (תכנים, ציפיות, תדירות מפגשים וכו').

ii. הכנה לקראת כניסת המתמחה למרפאה.

iii. על המתמחה להיפגש עם מנהל המרפאה המיועדת לפני תחילת העבודה כדי לקבל

פרטים על אוכלוסיית המרפאה, תנאי העבודה וכו'.

- iv. מומלץ כי המפגש עם המדריך יתקיים לאחר שהמתמחה נפגש עם מנהל המרפאה.
- ג. החודש הראשון
- i. בחודש הראשון במרפאה שלב ב', יתקיימו שני מפגשי הדרכה. באחד מהם, לפחות, יבקר המדריך את המתמחה במרפאה. מומלץ כי המפגש הראשון יתקיים כבר לאחר השבוע הראשון לעבודה.
- ii. בחודש השני יתקיימו מפגשים אחת לשבועיים.
- iii. החל מהחודש השלישי יתקיימו מפגשים אחת לחודש, לפחות. (באחריות המתמחה)
- ד. תדירות המפגשים לקראת הבחינה תיקבע בין המדריך למתמחה בהתאם לצורך.
- ה. לאורך כל תקופת ההדרכה יהיה המדריך נגיש טלפונית למתמחה בהתאם לצורך.
5. **תכני המפגשים**
- א. המתמחה יחליט מה ברצונו להביא למפגשים עם המדריך.
- ב. על המדריך להיות ער ליעדי ההדרכה. לפיכך, במידה והמתמחה אינו מביא נושאים מסויימים להדרכה, עליו ליזום אותם.
- ג. כדי לעקוב אחרי המפגשים ותוכנם על המתמחה לנהל רישום של המפגשים עם המדריך ותוכנם הכללי. אחת לחודשיים-שלושה, יעיינו המדריך והמתמחה ברישום, על מנת לראות באיזו מידה הם עובדים על כל יעדי ההדרכה. האחריות לניהול הרישום מוטלת על המתמחה.
6. **מפגשים עם איש העובדת הסוציאלית של המחלקה.**
- א. אחת לחודש יערכו מפגשי הדרכה במחלקה לרפואת המשפחה, שיעסקו בסוגיות של לימוד משפחה וארגון פרקטיקה. המפגשים הינם על חשבון העבודה ומהווים חלק אינטגרלי מההתמחות. את המפגשים ינחו העובדת הסוציאלית במחלקה יחד עם אחד מרופאי המשפחה המשמש כמדריך בכיר במחלקה.

בקרה על הדרכה במרפאה שלב ב'

1. מטרת הבקרה:

- א. לבדוק אם נוצרו קשרי עבודה מסודרים בין המדריך למתמחה.
- ב. לבדוק האם המתמחה מקבל את העזרה לה הוא זקוק.
- ג. לזהות קשיים בהדרכה הן אצל המדריך והן אצל המתמחה.

2. התהליך הבקרה

- א. מזכירת המחלקה, איילת, תוודא אצל המדריך האם קיבל את המכתב והאם נוצר קשר בינו לבין המתמחה.
 - ב. האחראי במחלקה על ההדרכה יפנה, חודש אחרי תחילת מרפאה שלב ב', למתמחה ולמדריך ויברר:
 - i. האם מתקיימים מפגשים לפי הנוהל.
 - ii. האם ישנם קשיים מיוחדים בקליטת המתמחה, לדעת המדריך והמתמחה כאחד.
 - ג. במידה והתברר שישנם קשיים מיוחדים, על האחראי במחלקה לזמן את שניהם לשיחה כדי לגבש דרכים לעזור למתמחה.
 - ד. במידה והמפגשים אינם מתקיימים, על האחראי במחלקה לזמן את המדריך לשיחה.
 - ה. במקרים קיצוניים תישקל בחירה של מדריך אחר למתמחה.
 - ו. חצי שנה אחרי תחילת מרפאה שלב ב' תיערך בדיקה טלפונית או שיחה ישירה בין האחראי על ההדרכה במחלקה ובין המתמחה ובין המדריך (בנפרד)- לגבי מצב ההוראה.
 - ז. מעבר לבדיקה היזומה של האחראי על המתמחים, מוטלת על המדריך, ועל המתמחה, האחריות לפנות לאחראי במחלקה ולשתפו, בבעיות או בקשיים מיוחדים.
- דר' אינה מרום ודר' מוטי אלפרן אחראים על ליווי ועזרה בתקופת שלב ב'.**

המחלקה לרפואת המשפחה בחיפה
قسم طب العائلة في حيفا
Department of Family Medicine in Haifa

